

„EDINOST“

zhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; „ 4.50
za četrt leta 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se račune po 8 nov. vsakega v petitu: za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in inserate preema upravnštvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

Naši petardovci.

Bilo je meseca februarja t. l., ko je Tržaško deželno sodišče obsodilo štiri mlade petardovce, same stitve odličnih družin. Da si smo tudi mi občutili takrat nekako zadoščanje, prevladal nas je vendar, pišoče o rečenem dogodku, oni skepticizem, katerega se nikakor ne moremo otresti, ako govorimo o Tržaških naših odnošajih. Drugače je sodil v Trstu izhajajoči nemški list, o katerem hudobni ljudje trdijo, da srka življenja sok iz gostoljubnih jaslji dispozicijskega fonda. List ta izrekel je trdno menenje, da so bile takrat petarde zadnjokrat pred našim deželnim sodiščem. V pogled neosnovanemu optimizmu rečenega nemškega lista smo pa mi rekli: „Tudi mi bi se radi temu nadejali, a v veliko našo nesrečo nam božja milost ni naklonila tako velike porcije optimizma, kakor neke Tržaške gospodi. Bližna bodočnost nam bo menda pokazala, kdo je imel prav.“ In tako sta si takrat stali dve menejji nasproti: menenje nemškega lista, izvirajoče iz namena, stvari kazati v ugodnejši luči, nego v resnici so — in naše, izvirajoče iz dobrega poznanja resničnih naših razmer in izvirajoče iz pravega patrijotizma, kateremu pa moremo le tedaj vpešno služiti, ako govorimo — resnico. Priprosti naš razum nam namreč pravi, da bolezen je le tedaj moči radikalno ozdraviti, ako poznamo nje vzroke in ako vemo, kako globoko že sega nje kužni vpliv. Sedaj pa sodi razsodni čitatelj, katero teh dveh menenj je pravilnejše. In res je bližnja bodočnost pokazala, da je bil skepticizem naš na svojem mestu.

Meseca avgusta pokale so po našem lepem mestu petarde, da je bilo kar veselje — za vso slavno iredento namreč. Mislimo si, da so slavnemu Imbrijanju prišlo mogočno plule, ko so mu dohajale vesti o teh slavnih činih, pričujoče, da ima veliki mojster v avstrijskem Trstu ubogljivih in dovtetnih učencev. Da pa je bil efekt popolnejši, določili so drzni iredentovci peklenko zlobnostjo in prav ten-

dencijozno one kraje, kjer se imajo položiti petarde: v slovenskem „Delavskem podpornem društvu“, na kolodvoru, na policiji in v uredništvu uradnega lista.

Ta moment je kaj pomenljiv, ker nam priča, da junaki ti neso delali lehkomišljeno — kar tje v en dan — ampak da so vse dobro preračunili in premislili. Pokanje štirih petard združilo se je v glasen kvartet, katerega govor more razumeti vsakdo, če le hoče.

In pok petarde v „Delavskem podpornem društvu“ je slavnej vladi glasen in odločen opomin, kakoršnega morda še ni čula. Pokanje petard bilo je pomenljivo na vseh štirih straneh, a najpomenljivejše bilo je vsakako v rečenem slovenskem delavskem društvu, kajti pojasnilo nam je se železno logiko — koga iredenta sovraži, ker se ga boji. Istina ta ni za nas nič novega, ampak notorična je mej nami; ali drugi, katerih dolžnost je preganjati iredentizem z vso silo, neso se še dokopali do tega spoznanja. Iredentovska petarda v slovenskem društvu! Dogodek ta je toli pomenljiv, da bi moral a slavno vlada iz njega posneti program vsej svojej politiki, ki jo tira tu v Trstu, ako hoče, da bude politika ta služila avstrijskim interesom. Da! na slovanski element se naslonite, vi slavni vladni možje, in izginile bodo petarde in izginili bodo vsi oni veleizdajci, v fraku in glače-rokovicah, ki stoje za hrbtom petardovcev in ki so pravo za pravo intelektualni provzročitelji grdih zločinov. Ne prosimo vas milosti, ne prosimo vas protekcije; prosimo pa vas objektivne dobrohotnosti, katero ste nam dolžni, ker država koristi tako zahteva. Slovanski element je tu v Trstu in po deželi toli mnogoštevilen, da more postati najzanesljivejša zaslomba avstrijskeje ideje, samo dajte, da se more razvijati, da se more organizovati. O silah in krepostih tega elementa — oprostite, da vam to kar naravnost povemo — nemate pravega jasnega pojma, ker vam pogled moti strah pred nekimi težnjami,

katere se kaj rado podtika slovenskemu elementu, katerih teženj pa mej nami niti ni. Morate se, ako mislite, da se iredentizem da udušiti, ako zaprete par posamičnih petardovcev; o ne: vzroki temu zlu tiče v socijalnih naših razmerah. Dokler imajo zaščitniki petardovcev vso moč v svojih rokah; dokler dopustite, da se ti vedejo mej nami kot vsemožni diktatorji; dokler dopustite, da se mej Tržaškim ljudstvom — tudi slovenskim — širi menenje, da teh diktatorjev niti moč postave ne doseže: dotlej ni nade, da bi se obrnilo na bolje. Kaj vam pomaga, da strižete vejice ob košatem drevesu, donajajočem vam toliko grenkega sadu! Korenine posekajte, pa bo! To je gotovo, da se zlo ne da zadušiti pri deželnem sodišču, ampak le v rumenej hiši, kjer sede oni gospodje, ki imajo v rokah krmilo vladne politike. Gospodje v rumenej hiši naj v pravej méri zastavijo svoje sile in šlo bo, ker mora iti. Ako to store, zagotovimo jim z matematično gotovostjo, da v par letih bude zrak pri nas povsem čist. Če ne — pa ne!

Ako bi vedeli, da so gospodje pri namestništvu navdihnili članek „Triesteričin“ z dne 22. oktobra, baveč se z istim predmetom, skoro bi gojili nekoliko nade. Proti koncu članka se namreč pisec dotakne skeleče naše rane: Tržaškega italijanskega časopisja „Triesterica“ pravi: „Nadejamo se najprvo, da odslej ne bodemo več čuli petard — tega zavratnega in po svojih učinkih grozovitega bojnega sredstva — katerega žrtva je bilo okoli nedolžnega otroka; ali nadejamo se tudi, da se — ni treba praviti, kje — zavejo onega, kar v resnici je in kar obstoji. Najboljši človek ne more živeti v miru, ako to ne dopusti zlobni sosed; in ker ne moremo zabraniti norosti iredentovskega časopisja, dolžnost je nas vseh, da jih slabimo in tako paralizujemo učinke teh norosti. Vse gre lahko, ako to storimo, kar zahtevata dolžnost in čast.“

Lep nauk je to: mi želimo le, da bi odločujoči krogi pri praktičnem svojem

delovanju dosledno izvajali posledice, ki izvirajo iz tega nauka. Potem bi petardovec Coretti res bil oni duh, ki namerava vedno le slabo, a učinja dobro. —t—

Gospodarske in druge razmere v Trstu.

I.

Salus rei publicae suprema res esto — priporočal je modri Cicero svojim sorojakom. Pred vsem moramo gledati na varnost in prospeh občne države, potem stoprav naše stvari. Ta rek, ki je bil pravilo nekdanjim rimskim vodjem in vladarjem, kojega so zvesto se držali starodavni Rimci, prišel je kmalu ob veljavo in sedaj štejejo ga že mej staro železo. Ne da bi vsakdo delal za skupni blagor vseh, hodimo vsi narazen ter gojimo najgrši egoizem. Samo zakona moč, šestokrat jako ostra, more nas ob posebnih prilikah prisiliti, da skrbimo tudi za občno državo.

Ne da bi vsak posameznik sam skrbel za skupni blagor ter upravljal deželo in mesta, dajejo mu posebni zakoni in naredbe voliti odbrance, katerim poveri skrb za občne posle in stvari. Ti so poslanci, uradniki itd.

Tudi Trst ima svoje zastopnike v mestnej hiši, katerim je poverjena mestna uprava, razpolaganje z občinskimi denarjem, zakonodajstvo, telesni in duševni blagor občinarjev. Ti svetovalci in poslanci ukazujejo, mi pa poslušamo in pravico imamo se pritoževati in javno presojeti njih delovanje in nehanje.

Je-li delovanje mestnega zastopa v Trstu pravilno in ugaja opravičenim zahtevam prebivalstva?

Zastopnikov dolžnost je gledati na telesni in duševni blagor svojih podvrženecov. O duševnih zahtevah ni nam skoraj govoriti, kajti tu se meša narodnost, koja je šestokrat vzrok velikim nepravilnostim. V tem in sledecih člankih hočemo spregovoriti o brezbriznosti mestnega zastopa. kot v to poklicane oblasti nasproti občnemu zdravstvu in sploh sanitarnim potrebam

Minka išče moža.

Morda ni še učitelj zavil za hišni ogel, ko pogleda skrivoma blede ženica skozi priprta vrata. Glavo ima v črno ruto zavito; nemirno se ozira, zdaj pa zdaj pogleda v pivnico. Naenkrat lopne duri in ustopi; bila je Vinoradova Minca. Molče ozira se, išče ga v kuhinji, v kleti, itd. Pri tem šepeta: „Tudi na Višavi ga ni, pri sem že bila; gotovo me je slutil ali Janez ga je kam skrtil. Oh ti nesrečni mož! Doma otroci čakajo večerje, ni moke, ni zabele; zima se bliža in ni obutve, ni obleke, a pri vsem tem prsluži lepe denarce. O vi zapeljivci; da bi toča vse grozdje pobila, da bi ga ne pridelali kapljice; dá, potem bi se Vinorad spametil. Uboga Minca vsa razdražena sede tje na stol, podpre z desnico trudo glavo; solze so se pa utrinjale iz svetlih oči ter rosile veli lici, a debeleje so celo kapale na mizo. Janez jo koj spozna, osrdi se, pa glasno pozdravi: „Dober večer Minca, ga boste en liter — vsaj en četrt belega prinesem.“ Minca ustane: „Prinesite mi moža, kam ste ga skrtil, nemara

PODLISTEK.

Varčnost in zapravljivost.

Vinorad in Pijerad sta vinska brata.

(Dalje.)

Še se smejeta naša vrla pijančka in tudi učitelj, misleč si: kje je neki Pijerad to iztaknil. V tem ustopi v zakrpanej mezlani zagumbani kostanjar. Na nogah nosi lesene cikle, na lesenem krožniku pod lanenim umazanim prtom pa hrani gorke pečene kostanje na prodaj.

Stopi k pivcema ter ponudi: „Kostanji kaldi — gorki, gospodje!“

Vinorad se ravno ozre, zarudi in za tem obledi: „Da bi te lop, si naju že staknil!“ vzdigne pest in Furlanu zagrozi. „Ako se nama ne poberoš izpred oči, pokazal ti bodem jaz stezo, ti laški lenuh. Noč in dan vam s tem pečenim zrnjem rogovili po mestu: in ko bi bil še sam, kot komarjev jih je. Živi o polenti in siru svoje žive dni, naš denar pa spravljaja na zimo, da ga na leto nese

tje v svoje puste Kadore.“ Kostanjar potihoma izmuzne iz pivnice, Pijerad pa tolaži prijatelja, češ, kaj bočeš grenil žolč nad tim ptujcem. „Pij ga brate! to je bolje od pečenih zrn.“ Popila sta, morda tudi poplačala, ter odšla.

Kaj naš učitelj menijo.

Učitelj ostal je sam, — korakal je po sobi ter sam seboj govoril: „Da, bolj ko premišljujev revo našega okoličana, bolj me žalijo enaki prizori. Kedo taji, da okoličan ni pridnih rok, da ni razumen. Če tudi obiskuje samo po dva, k večemu tri razrede, poznan je kot umen zidar, praktičen vrtnar. Sem bi moral priti marsikateri profesor učiti se vrtnarstva. A pri vsem tem je le reva. Nekdanje kmetije so prišle v tuje roke, vsakdanji zaslužek pa nič ne zaleže. Saj si ga slišal — da Slovenec ni ustvarjen za varčnost. Mladina se že zgodaj privadi na denar; začetkom dobi par desetice na teden — te v nedeljo zaigra — pozneje zasluži par forintov. Te deloma zapije ali zaigra. Ko je dorasel delavec, prihranil bi si lahko lepe

novčiče, ali kar je bil Janezek v mladosti, to ostane Janez v starosti. To je žalostna istina, izjeme so redke. Sicer pa imajo dovolj izgledov štedljivosti. Furlan jim je živa varčnost. Ne dobiš ga v krčmi, pridno ti potuje iz dežele v deželo, iz mesta v mesto, od vrat do vrat. Kjer je vrabec, tam je tudi Furlan kot hlapec. On vam zbira sold za soldom, skromno je. pije le o praznikih, oblači z domačo mezlano, naštedeni zaslužek pa vedno pošilja domov ljubljenej družini. Kaj pa naši ljudje? Mesto da bi vsak teden kaj prihranili in širili svoj dom, božajo vsako leto bolj; to priča preveliko število krčmarjev in žganjarjev, kateri so našim okoličanom prava šparkasa — oni jih rede! Varčen delavec zasluži, živi, skrbi za družino, pa vrh tega še kak goldinarček prihrani. Pri nas ni tega; zato pa je tako pičlo število značajnih mož: revež, dolžnik je svoje žive dni odvisen, kupljiv in brezupliven. Ko bi bili okoličani mojih misli, prišli bi srečnejši časi.“ — Učitelj postoji pred praznim kozarcem, pokliče krčmarja, plača in odide.

upravljanega ljudstva. Osebito hočemo govoriti o ponarejanju nekaterih živil n. pr. vina in opojnih pijač in brezbrčnosti municipalija napram razprodaji teh živil.

Pomanjkanje pitne vode, slaba podzemna kanalizacija, gnjilo podzemlje so najbolj uzrok prevelike umrljivosti v kakšni deželi. Ako se tem zlom pridružijo: slabo in pomanjkljivo nadzorstvo raznih predmetov, potrebnih za vsakdanje življenje, kakor kruh, meso, ribe, vrtnina, sadje, vino in opojne pijače; nesposobnost in nevednost nižjih uradnikov pri užitinskih uradih; slabi trgi, prepir, ki vedno se opaža med nadzorniki jestvin in mestno delegacijo; odvisni mestni fizikat; terorizem šestih pojedincev na magistratu, pred vsem pa grdi egoizem in nepotizem, ki se je mej našo gospodo bujno razvil; — ako prišteješ vse te slabe okolnosti prvim naštetim, videl boš, zakaj se v mestu zmirom bolj siri nemoralnost, pijančevanje, zločini in vsa hudobija.

Gledé napeljave vode se pisari, govori in trosijo isočaki že nad pol stoletja, ali o izvršitvi tega načrta ni še duha ni slaha. Vodovodna zadeva postala je nekaterim magistratnim ljubljencem molzna krava, katero dobro izzemajo v lastno korist. O zboljšanju kanalizacije in podzemlja ne more biti govora, dokler se ne preskrbi zaželeno vode. Prenovljenje starega mesta spravijo Tržaški Lahoni na dan samo, kader jim gre za kožo, namreč, o priliki volitev.

Nadzorovanje jestvin je velike važnosti v zdravstvenem in družinih obzirih. Da se pa to more izvršiti, treba, da dotični nadzorovalni urad vodi sposobna oseba, koja se z veseljem in vednostjo bavi s to važno stvarjo, ne pa možje dvomljive vednosti in zaslug, koji neso družega zakrivil, nego da so strastni Lah.

Tudi v socijalnem obziru je to nadzorovanje velevažno, kajti ako se pusté kapitalistom pečati se z razprodajo raznih živil na drobno, vsvarjajo se s tem druge in tretje roke razprodaje ter omogoči ponarejanje živil. Kupčevalec, ki je navadno primoran obrniti se do zadnjega razprodajalca, kupuje robo drago in šestokrat škodljivo njegovemu zdravju.

Države tuhtajo in mislijo, kako bi v okom prišle nevarnim socijalistom ter rešile to velevažno prašanje; a Tržaški magistrat, ne da bi mislil na zboljšanje zdravstvenih razmer, znižanje občinskih troškov in olajšanje ubozega delalca, vporablja zlati čas v narodnostnih prašanjih, o jezikovnih zadevah, peča se s spomeniki, spr. hodi, demonstracijami in vsakovrstnimi otročarijami, ki se smejo obravnavati le v boljših časih, nego je sedanj. Stavi se nepotrebnost pred istinito potrebo.

v sod. Vse je že zapravl, pa še ga ni domov. Vi krčmarji imate vrlo kosmato dušo; toliko časa silite in nosite, dokler ni zadnji krajcar vaš: potem pa hajd skozi vrata.

Janez bi rad jo tolažil: „Ne hudujte se Minca, samo en kvartin sta ga spila s Pijeradam.“

„Ah s Pijeradam spet, s tistim pogubljenim zapeljivim Pijeradam“ — ihti se Minca, sklenivši roki na prsih.

„Kaj hočete, delata tudi trdo; treba ga je po trudnem tednu — v soboto liter, vsaj ga med tednom že tako ne vidita.“

„Gotovo ne“ — pridene Minca — „v soboto pije, v nedeljo lije, v ponedeljek spi, v torek išče delo — potem pa zračunite, koliko znese njegova tednina. In še to komu prinese, morda domov? Ne vam! vi ga imate vpreženega, popisanega na vseh vratih in Bog vé kje še.“

„Le mirujte, od danes naprej ne dobi ga nad četrtinke, naj ga še tako silno žeji“, temi besedami upal je razžaljeno mater popolnoma umiriti. Koliko je naša Minca verovala krčmarjevim besedam kaže nam nje zadnji pozdrav: „Vi krčmarji ste pravi spovedniki!“ Odprši vrata je silno za seboj zalopi. (Konec prih.)

Dober del občinskih dohodkov vporablja se leto za letom za vzdrževanje šolstva in snovanje novih šol. Zadnje pa ne prinašajo želenega vspeha, kajti osnovane in vstrojene so po napačnem načrtu. Hoteč staviti italijansko narodnost in jezik pred vse, pozabili so mestni očetje, da je Trst avstrijsko mejnarodno mesto; v mestnih ljudskih in srednjih šolah se mladina vzgojuje in redi godna za službe v Romagni in Calabriji, ali za avstrijske službe ne. Uči se zgolj laščina, v tem ko se prezirajo drugi v Avstriji navadni jeziki, mej temi celo „državna“ nemščina. Slepota in narodna strast gospodov na magistratu prišla je že tako daleč, da ustanovljajo v celoma slovenske okolice laške šole in vrte. Občina izdaja ogromno svoto za šolstvo, a sadu se nikjer ne vidi, pač pa pričajo o slabem gospodarstvu mestni smrkavi pobalini, potepajoči se po mestu in nadlegujoči občinstvo; izšolana odrasla mladina, ki se brez službe okolu potepa brez smotra in koristi; slovenska okoličanska deca, ki se na domačej šoli po 6—8letnem obiskovanju komaj navadi pisati in brati!

Reveži in berači se preganjajo po mestnih ulicah liki razbojniki, a ne misli se ustanoviti poseben zavod za ubožne. Marsikak oče je prišljen gledati, kako se mu malopridna hči izpridi ter dere v sramoto, ne da bi je mogel vtakniti v poseben kaznilni zavod, kakoršnih je po vseh večjih mestih. Tudi mestna bolnica stala je Tržaško občino ogromnega denarja in zmirom zahteva velicnih denarnih svot. Vendar je jako pomanjkljiva. Pred leti odpravili so „liberalci“ iz nje usmiljene sestre ter s tem humanitarnemu zavodu neznansko škodili.

Za slučajne ponesrečence in druge bolnike obstoji v Trstu jeden sam zdravniški ambulatorij, v tem ko jih ima že mala Ljubljana dva.

V mestu obstoji posebna zastavljavnica, ki zahteva 13% od dobljene podpore in mnogo drugih postranskih, od nje zavisnih uradov, kateri tirjajo do 50 od sto od dobljene podpore. V zdravstvenem obziru lahko bi se bilo storilo za mesto mnogo več, nego se je v istini.

Vso to „srečo“ in darove podali so mestu liberalci, ki so l. 1867. meščanom slovesno marsikaj obljubili ter jim še vedno obečajo.

Kmalu zadene mesto največji udarec, namreč odprava proste luke. Ljudstvo se bode obtežilo z novimi davki in pristojbinami, koje bode tembolj čutilo, ako se ne preuredi nadzorstvo užitnin ter se ne ustanovi poseben urad, ki bode kos svojeji nalogi. Razprodaja na drobno mora preiti iz rok kapitalistov v roke poštenih prodajalcev; ponarejanje, packanje in pretvarjanje užitnin se mora prepovedati s posebnimi zakoni in prestopke strogo kaznovati; odpraviti se mora samorazprodaja ali monopol, ki sedaj zavira vso Tržaško trgovino, stavlja mesto v slabo ime ter neizmerno škodi zdravju in blagostanju občanov.

L—n.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V deželni zboru Moravskem stavili so grof Otto Serényi in drugovi naslednji predlog: „Slavni deželni zbor naj sklene naslednjo resolucijo: Visoka vlada je naprošena, ves svoj vpliv vporabi v to, da se pripozna veljava načelu razmernega zastopstva v obeh volilnih razredih veleposestva.“ Predlog je podpirala vsa desnica, levica je pa obsedela. Nemci se seveda z vso silo protivijo takim namonom, odgovarjajočim načelom ravnopravnosti, ker se boje za svojo večino. Ves volilni red na Moravskem je pravi monstrum, vreden svojega očeta Schmerlinga. Le pri takem krivičnem volilnem redu je mogoče, da imajo tam Nemci večino v deželni zastopu, dasi je

ogromna večina prebivalstva slovanska. V II. volilnem razredu veleposestva nema namreč konservativna stranka nijednega zastopnika. V istej seji stavili so poslanec Rozkošny in drugi predlog, da deželni zbor sklene resolucijo: „Slavna vlada se pozivlje osnovati na Moravskem deželni kulturni svet.“

Spravna komisija deželnega zbora Češkega nadaljuje svoja posvetovanja. V seji dne 22. oktobra stavlja je poslanec dr. Julij Grégr predlog, da se pokliče poseben referent za vse peticije, došle proti spravi, katerih je nad 3000; kajti o peticijah teh treba je vendar enkrat obravnavati. Predlog ta so odklonili z vsemi glasovi proti onim Mladočehov in poslancu Škarde. Zatem so nadaljevali posvetovanja o deželni kulturnem svetu.

Nemško pisani madžarski list „Pester Lloyd“ napisal je nedavno članek, v katerem je prav drzno norce bril iz naroda češkega ter izlival v očigled češko-nemškimi pogajanjem svoj sarkazem na vrle Čehe. Praška „Politik“ je pa madžarsko gospodo prav dobro poučila, da uprav oni imajo peklenko malo uzroka, zbijati šale z ozirom na dogodke, ravnokar se vršeče v tostranskej državnej polovici. Podlaga dosedanjej našeji notranjej politiki bile so historično-politične individualnosti; danes ali jutri pa gotovo prevlada narodnostni princip. Gotovo pa je, da narodno načelo — postavivši se na tej strani krepko na noge — kaj kmalu prekorači malo Litvo. In se madžarskej pospodi nič ne sanja kakove da bode posledice? Nemažarske narodnosti onkraj Litve vzbudile se bodo iz letargije in apatije; postavile se bodo po robu madžarskemu nasilstvu. In potem? No, potem pa bode konec vsemu slavju madžarskega šovinizma. Prav dobro jo je pogodila „Politik“ pišoč: „Menenje naše je, da imajo Madžari več vzroka z britko skrbjo misliti na svojo bodočnost, nego pa norce briti ob češko-nemškeji spravi. So-li tako gotovi, da posledice te sprave — ki se že prikazujejo na horizontu, četudi v velikej daljavi — ne postanejo njim in njih veličanstvu usodepolnejši, nego katastrofa pri Vilagosu?“

Danes vrši se pri najvišjem sodnijskem dvoru obravnava ob pritožbi, vloženej proti prepovedi društva „Lega Nazionale“, katero naj bi stopilo na mesto razpuščenega društva „Pro Patria“. V dotičnem dekretu se je glasilo: Postopanje razpuščenega društva bilo je protipatriotičko; ker pa društvo „Lega Nazionale“ hoče nastopiti dedščino rečenega društva in ker more študij in negovanje italijanskega jezika „pri nekaterih odnosajih“ postati državi nevarno, se osnovitev novega društva ne more dovoliti.

V poročilu Tirolskega deželnega poslancu dra. Blasa ob predlogu za avtonomijo italijanske Tirolske pravi poročevalec, da se je o tem predmetu v deželni odboru pojavilo trojno menenje, radi česar ni bilo moči staviti pozitivnega predloga. Poročevalec stavi torej predlog, da se izvoli osek deveterih članov, da se posvetuje o tej „važnej zadevi.“

Svoječasno smo poročali da je nastal konflikt mej Ogerskim ministrom za nauk in bogočastje in katoliško duhovščino radi vprašanja, ali morajo katoliški duhovniki javiti drugoverskim cerkvenim oblastim, kadar krstijo kakega otroka nekatoških starišev. (Nemci imenujejo take slučaje „Wegtaufungen“). Nemški listi so sicer nedavno poročali, da sta se gospod minister in papeški nuncij Galimberti tako-le pogodila ob tem vprašanju, da katoliškimi duhovnikom ni pošiljati rečenih objav direktno protestantskim dušebrižnikom, ampak pôtem administrativnih oblasti. Najnovejša poročila pa javljajo, da so v Rimu odklonili to pogodbo. Zajedno poročajo listi, da Ogersko ministerstvo nikakor ni pri volji zapustiti dosedanjega svojega stališča ter da hoče zapričeti boj

„v javnem menenji in v parlamentu.“ V ta namen skliče se poseben ministerski svet. Liberalni elementi da se nadejajo, da bode boj ta — „provzročén po katoliškeji duhovščini“, kakor pravijo — vgladil pot vpeljavi državnih matic in vrejenju prava mej zakonskimi.

Vnanje države.

Iz Belegagrada javljajo, da v dobro poučenih krogih govore o skorejšnjem odhodu razkralja Milana v inozemstvo, ker „so se uredile njega osobne razmere“. Razkralj Milan da je pisal ministerstvu posebno prijazno pismo. Ker vemo, da je isti Milan do sedaj smrtno sovražil isto ministerstvo, moramo si „vrejenje njega osobnih razmer“ pač tako tolmačiti, da so mu zopet dali potrebnega cvenka; — vsaj po to je tudi prišel v Beligrad.

Crispi in Caprivi snideta se v kratkem. Ta sestanek naj dokaže, da so odnošaji mej Nemčijo in Italijo še vedno isti, kakor so bili za časa Bismarcka. To bi bilo vse lepo, ako ne bi bilo vmes Imbrianijev in Cavalottijev.

Italijanski ministerski svet je sklenil, da se razpusti poslanska zbornica. Čas za nove volitve je določen na 23. novembra.

Angleška, Francoska in Italija so že pripoznale Braziljsko republiko.

Domače vesti.

Imenovanje. C. kr. fin. ravnateljstvo v Trstu je imenovalo L. Ermanija, Franja Jaicha, Josipa Schmelka, Fr. Kodermaca, Franja Stolza, carinskim oficijalom v Trstu, Josipa Susteršiča, car. ravnateljem v Isoli in A. Custrina, salinskim oficijalom v Piranu.

Za družbo sv. Cirila in Metoda daroval je gospod Šepić 1 gl.

Deželni zbor Tržaški. V seji dne 23. t. m. prijavil je predsednik, da je došel od vlade postavni načrt o načrtovanju šol in izrazil menenje, da se ta načrt izroči posebnemu odseku v posvetovanje. Po kratkej debati se je sklenilo, da se rečeni postavni načrt izroči posebnemu odseku, obstoječemu iz 9 članov. Da mej to deveterico ni nobenega Slovenca, se razume samo ob sebi. Kdo bi se tudi oziral na 40 — 50000 Slovencev?! Bilo bi to huda pregreha proti znanemu italijanskemu liberalizmu. Poslanec Combi in drugovi predlagajo: 1. da se deželni zbor pridruži sklepom konferencije v Celovcu na korist gradnje železnice Divača-Loka in čez Karavanke do Celovca, 2. deželni odboru se naroča, da ta sklep deželnega zbora prijavi trgovekej in obrtnijskej zbornici s prošnjo, da se tudi ona pridruži gori omenjenim sklepom.

Ob tem predlogu vnela se je daljša debata in se je slednjič vprejel predlog dr. Dompierija, da se zadeva ta izroči deželnemu odboru v posvetovanje in poročilo. — Poročilo deželnega odbora o lastnem delovanju vzelo se je na znanje. — Odobrili so se računni zemljišno-odveznega zaklada za leti 1888 in 1889 in poračun tega zaklada za 1890 in 1891. — Postavni načrt, tičoč se najdbu požarov in pokritja stroškov za gašenje, vsprejel se je z malimi premembami v 6. in 10. §.

Magistrat in šolstvo sta dva pojma, ki se prav malo vkupe vjemata, vendar v Trstu sta tesno vkupe zvezana, kajti mestni magistrat učinja zajedno šolsko oblast. Kakoršano je drevo, takošen je tudi sad; kakoršeu je magistrat, takošni so tudi njega otroci — ljudske in srednje mestne šole. Ni čuda, da so te popolnoma laške in da se na magistratu kadi zgolj laškemu molohu ter se uvideva jedino korist in vspeh v laščini. Ogromne svote izdaja občina za ljudske šole, neizmerno dosti denarja se zavrže za višje mestne in srednje šole; da pa te ne ugajajo svojemu namenu, to je dan na dan očividnejše. Mladina, ki

se je izšolala na mestnih srednjih šolah, ni godna za javne službe, kajti razun italijanskega jezika ni se naučila nobenega drugega. Drugi deželni jezik — slovenščina — in celo nemščina se na teh šolah deloma ali celoma ignorira; samo zadnje so dovoljene po dve ali tri ure na teden. Mladenci, ki so izstopili iz zadnje srednje šole, neso tedaj godni za drugo, nego k večjemu za kako trgovsko postransko delo in uprav te mladine nahajamo v Trstu obilo, koja po ulicah dragi čas prodaja, živče na ramenah svojih dobrih starišev. Mladenci iz srednjih mestnih šol bili so oni frkoveci, katere je v tem letu sodišče obsodilo radi veleizdajskih činov; mladeniči iz mestnih srednjih šol so ponajveč oni politikaši, ki od tu pošiljajo dolge dopise in tožbe v irredentarske časnike okraj meje; na srednjih mestnih šolah v Trstu se je izšolal oni Jacchia, kojega so minolo leto izpokali iz Avstrije, ker se je pečal z irredentariji; na mestnih srednjih šolah se je vzgojil oni Coretti, katerega je te dni dež. sodišče obsodilo radi metanja petard; na mestnih šolah se je izšolala ona vseučilišna mladičica, ki v posebnih klubih uganja velikolaško politiko na Dunaju in v Gradu; iz mestnih šol prišli so vsi oni bodri junaki nekdanje in sedanje „Ginnastiche“; mestne šole je obiskovala ona sodrga, ki po navadi ropoče na galeriji mestne zbornice ter nesramno žvižga in sika, ako se postopi kdo kaj pametnega povedati itd. itd. Menimo namreč, mestne laške šole, koje vzdržuje Tržaška občina z denarjem ubozih davkoplačevalcev. Te šole neso le slabe v pedagogičkem obziru ter neugajajoče avstrijskim razmeram in potrebam, ampak one so vzgojevalke državi sovražnih elementov, takorekoč — ognjišče irredente. In te šole ne vzdržuje občina sama, temveč polovico troškov za srednje mestne šole nosi država sama. Facta loquuntur — stvari same dokazujejo, da v teh šolah ni vse na pravem mestu. V njih ima vse nekak neprijeten značaj dišeč po magistratu in njega težnjah, radi česar bi priporočali slavnej vladi, da nekoliko strožje pazi na vzgojo in poduk v imenovanih šolah, sicer bode sama nehoté pripomogla, da se krepč in širi oni naraščaj, proti kateremu sedaj strogo pazi in ga kaznuje. Odstranite uzroke in vaše bodo posledice.

Iz deželnega zbora isterskega. III. sejo sklicali so — kar nikdo ni pričakoval — še le za 6. uro zvečer. To je bil zopet jeden tistih znanih manévrov italijanske večine: preprediti hočejo, da ne bi hodili na galerijo kmetje iz okolice. V tej seji odobrili so izvolitvi poslancev Jenka in Stangerja.

Zares čudno! V zadnji številki priobčili smo doslovno govor poslanca Volariča v isterskem deželnem zboru in pridodali malo opazko. Prepričani smo bili, da v pohlevnej naši opazki ni ničesar, kar bi se moglo zadevati ob tiskovni zakon. Tega menenja je bilo tudi Tržaško državno pravdnništvo, ker ni zaplenilo našega lista. Ljubljansko državno pravdnništvo pa je bilo drugega menenja. „Slovenec“ je namreč v svojej številki od četrtka ponatisnil omenjeni govor in našo opazko in državno pravdnništvo je list zaplenilo. Kdo je torej imel prav, gospodje v Trstu, ali gospodje v Ljubljani? Vprašanje to je povsem naravno in je mora staviti vsak pametno misleč človek. In odgovor na to vprašanje? Za odgovor pa naj naši poslanci poprosijo gospoda justičnega ministra. Ali to je gotovo, da je naš tiskovni zakon povsem nedostaten in smatramo za velik greh državno-zborske večine, da neso rečenega zakona duhu časa primerno premenili. Ta zamuda se zna nad nami še bitko maščevati. Ste-li pozabili, kako se v opoziciji kruh je?! Mi slutimo, da so se gospodje Poljaki upirali preosnovi tiskovnega zakona, ker ta zakon vrlo dobro ugaja njih odnošajem do Rusinov, ali gospodoželjnost

Poljakov ne bi smela ovirati drugih poslancev, da ne bi delali na to, da vendar enkrat dospemo do prave svobode!

Nov znak pravega duhovnika. „Il Piccolo della Sera“ — govoreč o župniku Zamljčju — pravi, da bi bil ta gospod vzoren (ottimo) duhovnik, ako ne bi bil hrvatskega mišljenja. Sedaj pa vemo, kaj treba za dobro kvalifikacijo kacega duhovnika: Slovan ne sme biti. To pa je že vrhunec objektivnosti, ako gre soditi o vrlih kacega duhovnika.

Lahonsko resnicoljubje. Tič se pozna po perji — enako se tudi pozna oni dopisnik iz Pasje vasi (Dekan) v lahonskem listu „Mattino“ od 22. in 23. t. m. Ta novodobni modrijan ali bolje kandidat za kako službo občinskega tajnika hotel bi namreč, da bi se v Dekani ustanovilo kako mesto, kajti sedanje delo zahteva dva in več uradnikov. Kot vzgled stavi Koper, kjer so na magistratu nastavljeni 4 uradniki v tem ko ima Dolinsko-Dekanski okraj samo jednega tajnika z letno plačo 400 gl. Uzrok tej anomaliji je pa ta: v Koprju zastopajo okraj zgolj „najbolj izobražene osebe“ a v gornjem okraju jo zastopa 30 kmetov, na čelu jim neuk župan. Mi ne vemo, koliko resnice in neresnice je nakupičeno v dopisu „Mattina“, soditi pa smemo, da je večinoma ves dopis pisan z namenom, ki smo ga gori označili. Protestujemo pa proti brezimnemu pismu, ki se drzne vsem slovanskim občinam očitati, da so nezmožne se upravljati. Naši občinski zastopniki in tajniki gotovo ne morejo in ne smejo posnemati laških občin, kjer vlada potratnost in sleparija, a ubogi podložnik plačuje. Varčnost z občinskim denarjem je še zmirom najlepša čednost modrega občinskega upravitelja, kajti časi so ozbiljni in država tirja od nas vedno težjih žrtv; skrbeti moramo torej, da varčno izdajamo vsaj občinski denar ter ne obtežujemo občane po nepotrebnem. Glede očitane nevednosti lahko predstavljamo srboritemu veleučenjaku „Mattinovu“ prebrisanega grofa Rigo, ki si je s svojo bistro glavico in dolzimi rokami zaslužil — kletko. Enacih „učenih glav“ naš kmet v svojej sredi ne potrebuje.

Sedaj še le! Predsednik avstro-ogerskega Lloyda, gospod Marko Morpurgo, odšel je v Carigrad, da tam preuči odnošaje tičoč se Lloyda. Sedaj, ko jim voda v grlo teče, hočejo se gospoda še le informovati glede odnošajev družbe. Žalostno, res prežalostno.

Pogodil jo je! Iz spodnje okolice se nam piše: Kakor smo poizvedeli iz gotovog vira pogodil jo je prav pošteno Proseški Capovilla, vulgo Kukec. Da se slavnemu magistratu bolj prikupi, prijavil je Proseške dacarje, rekoč, da ne opravljajo vestno svoje službe vsled česar se veliko vina neki prenaša čez dotično davčno mejo! Dotični dacarji dobili so primerno posvarilo in postali so vsled tega opreznejši! In — precej prvi dan zatem zasačili so človeka, ki je nesel vino preko meje, hotč je utihotapiti! Ali glej čudo: vino je bilo last gospoda Capoville samega in dotičnik je je nosil na povelje slavnega tega organa Tržaškega magistrata. Mož je nastavil zanjko — a začel je sam najprvi vanjo. Lepi možje so ti Capoville!

Iz sv. Križa se nam piše: Nekateri nas svaré, da naj zapustimo tesnosrčno svoje stališče in naj ne pišemo toliko o napénostih, ki se gode v naši vasi. Temu moramo oporekati. Tehtni vzroki nas silijo, da opisujemo naše razmere; da pa je pri tem zamera na eno ali drugo stran neizogibna, je naravno. Mi niti ne vprašamo je-li sv. Križ sedaj zadostno zavedno-naroden; geslo nam je: če ni, pa mora postati. Mi se zavedamo te svoje dolžnosti ne glede na morebitne neprijetnosti. Tudi mi moramo postati vreden član v dolgej narodnej vrsti in složno na to delati, da se premeni mérvladine politike. Vzajemno z drugimi okoličanskimi brati moramo delati za narodni prospeh, kajti, kar dosežemo tu ob periferiji, slu-

žilo bode v korist vsemu narodu. Žaliti pa nesmo hoteli nikogar izmed dobro mislečih.

Občinske volitve v Podgradu izvršile so se velečastno. Izid ta nas veseli posebno, ker so ob tej priliki gospodje italijanaši strastno intrigovali proti dosedanjemu županu, gospodu Slavoju Jenku. V III. razredu glasovalo je 172 volilcev; razun enega vsi za narodne kandidate. Istotako je narodna stranka z ogromno večino zmagala v I. in II. razredu. Slava!

„Il Diritto Croato“ Zadnje številko tega lista zaplenilo je c. k. okrajno glavarstvo v Pulji radi treh člankov.

V odbor „Glasbene Matice“ bili so voljeni pri zadnjem občinem zboru: Predsednikom jednoglasno per acclamationem zaslužni dosedanji predsednik gosp. Fran Ravnikar, z listki pa: Gg. dr. vitez Bleiweis, Fr. Drenik, dr. Ferjančič, A. Foerster, Krulac, dr. Majaron, Josip Noll, Josip Paternoster A. Svetek, V. Valenta, J. Vencajz, Žumer. Vanjji odborniki so: Dan. Fajgelj, Simon Gregorič, A. Starec, Fr. Šušteršič, J. Žirovnik.

Iz Celovca (Shodin Einspielerjeva slavnost.) „Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ napravi, da vstreže vsestranskej želji, v sredo dnè 26. novembra t. l. v veliki dvorani hotela „pri Sandwirthu“ v Celovcu izvanredni shod združen z veliko slavnostjo na čast in v spomin ranjkemu našemu slavnemu in nepozabljivemu prvoboritelju Andreju Einspielerju. Natančni program naznanil se bode svojedobno po časnikih in tiskanih plakatih. Pričetek shodu bode ob 1/23. uri popoldne, slavnosti pa ob 1/27. uri zvečer. Prepričani smo, da bode vsak zaveden koroški Slovenec ta ukrep našega slovenskega političnega društva z veseljem pozdravil in nadejamo se, da bode vsak po svojih močéh tudi rad pripomogel k uresničenju te lepe ideje. Pri tej priliki prosimo vse rodoljube po deželi, da blagovolijo že sedaj na to delati, da se nameravanega shoda in slavnosti prav mnogo Slovencev in Slovenk udeleži. Iz Ljubljane povabilo je društvo vrle čitalniške pevce, kateri so nam ostali od zadnje slavnosti, ki se je vršila pred dvema leti v Celovcu, v najboljšem spominu, kajti napravili so nam s svojim lepim petjem in komično opereto „Vinska poskušnja“ prav mnogo veselja. Kakor čujemo, so že obljubili, da hoté pri tej izrednej slavnosti rade volje sodelovati. Tako bomo imeli tedaj zopet enkrat priliko, biti med svojimi, veseliti se prav po domače in občudovati lepo slovensko petje. Na svidenje!

V spomin Celjske slavnosti. Pri našem uredništvu dobivajo se razne slike divne okolice Celjske, prirejene v spomin krasne sokolske slavnosti, ki se je vršila dne 7. in 8. septembra t. l. Tu je na ogled tudi velika slika ljudske veselice, vršivše se v Žalci. Slednjič se tu dobiva knjizica: „Osnovna slavnost Celjskega Sokola“. (Ponatis iz „Slov. Naroda“).

C. kr. eskadra namreč vojne ladije „Kaiser Franz Josef I.“, „Kronprinz Erzherzog Rudolf“, „Kronprinzessin Erzherzogin Stephanie“ in torpedar „Tiger“, — priplula je minoli terek v Trst, od koder danes zopet odpluje.

Natečaj na en stipendij pokojnega škofa Dobrila razpisuje naš uradni list. Stipendij znaša 112 gl. na leto in se podeli začetkom šolskega leta 1890 — 1891. V prvej vrsti imajo pravico do tega stipendija rojaki pokojnega škofa. Ako niteh, pa dijaki iz Istre; prednost imajo sinovi kmečkih obitelji in slovanske narodnosti. Uživanje začne se s 1. gimnazijalnim razredom ter traja vso dobo učenja. Prošnje je predložiti Tržaskemu namestništvu do 30. oktobra t. l.

Uboštvo v Italiji. Kakor poročajo Švicarski listi, objavil je statistički zavod Rimski skoro neverjetno statistiko. Po tej

statistiki je v Italiji 336 občin, ki nemale pokopališča in morajo vreči mrliče v neko podzemlje pod cerkvijo; nad 200.000 ljudi stanujejo v 37.203 kletah, absolutno nezdravih; 9000 ljudi vsekaio si je svoja stanovanja v skalovje. V 1700 občinah jedo kruh samo ob praznikih; 4965 občin ne vživa radi uboštva nikakoga mesa; v 600 občinah ni nikakor mogoča dobiti zdravniške pomoči; 104 občin trpi na malariji (mrzlični bolezni ob močvirjih) na pelagri trpi 110.000 ljudi. Mej 100 ljudmi jih je 63, ki ne znajo ni čitati, ni pisati. — Kaj pravite k tej sliki, gospoda irredentovci?! Vi nas hočete odrešiti; mi pa vas za Boga svetega prosimo, da nas pustite še za naprej tam, kjer smo!

Občini zbor društva „Hajdrih“ bode še le v soboto dne 1. novembra.

V Petrogradskih dvornih krogih se govori, da se Ruski carovič, odhajajoč na določeno veliko potovanje, ukrea v Trstu dne 10. novembra.

Nemška mornarica šteje 78 vojnih ladij z 533 topovi in 17.860 možmi, namreč: vojnih ladij prvega reda ali oklopnice šteje 12, vojnih ladij drugega reda (oklopnice) 15, fregat in korvet 18, križarjev 4, naznanilnic (avviso) 7, topničarke 3, ladij za šolo 10, raznih drugih ladij za lokalne potrebe 9. Vsa mornarica obstoji od 15,617 oseb moštva in 904 častnikov.

Ruska jahta „Rosani“ priplula je v sredo po noči v Tržaški zaliv ter se tu zakotvila.

Kaznjenec je ranil sokaznjena. Dne 22. avgusta t. l. sta kaznjena tukajšnjega deželno-sodniškega zapora, Viljem Buranello in Silvij Sturn, šivala vreče. Pri tem delu pa sta se sprla in pri tej priliki zabol je Buranello Sturnu šivanko precej globoko v trebuh. Ranjenca prenesli so v bolnico, kjer se je zdravil 30 dni. Radi tega zločina stal je Buranello — ki ravnokar „sedi“ radi tatvine — dne 23. t. m. pred deželnim sodiščem, katero ga je obsodilo radi težke telesne poškodbe na 4 mesece ječe.

Dom in Svet. Vsebina 10. zvezka: 1. Soror Kiara — Velenjska. (Legenda. Zložil A. M.) 2. Luka Vrbec. (Zgodovinska povest iz 16. stoletja. Sp. Podgoričan.) 3. Podobice. (Sp. — è.) VII. Trpka usoda. (Spisal Podgoričan.) 4. Tri dni pri naših bosenskih bratih. (Potna črtica. — Spisal J. B.) 5. Karolov most v Pragi. Spisal A. Sušnik.) 6. Sveta brata. II. Slovensko pismo (Zložil A. M.) 7. Ivan Mažuranič, pesnik in baron hrvatski. (Priobčil J. D. Konec.) 8. Nekaj porabnih mislij o slovenščini v govoru in pismu. (Piše Fr. S. Lekse. Dalje.) 9. Josip Ogrinec. (Spisal Jos. Benkovič. Dalje.) 10. Čutno predstavljanje. (Piše dr. Iv. Svetina. Dalje.) 11. Slovastvo. 12. Raznoterosti. 13. 14. Dve sliki:

50.000 goldinarjev znaša glavni dobitek Dunajskih razstavnih sreček. Oporzajamo naše čitatelje, da je žrebanje že dne 30. oktobra t. l.

Listnica uredništva:
G. dopisniku iz Dobrovelj: Vaš nasvet je v teoriji jako lep, ima pa ta pregrešek, da ni izvedljiv. Vi morate namreč računati z ljudmi, kakoršni so, ne pa, kakoršni bi morali biti. Prosto voljni doneski? Morda bi Vi in še morda kdo drugi poleg Vas — slučajno v Vašej občini vršili točno svojo dolžnost. Ali pomislite, da je na stotine občin, kjer ne najdete nijednega človeka, ki bi je v zrajno vršil. Glede prostovoljnih prispevkov imamo dovolj žalostnih skušnj. Ako bi priobčili Vaš nasvet, zbegali bi ljudstvo in porušili bi ono malo, kar donesajo zavarovalnice, in na mesto tega maelga bi prišlo — nič ne bi bilo. Bodimo torej previdni. Ako bi sploh hoteli kaj sličnega oživotvoriti, morali bi predlog Vaš premotriti na kompetentnem mestu in to mesto so deželni zastopi. Pozdravl
G. dopisniku o ljudskem številčenju: Kar Vi nasvetujete se že prireja; politično društvo je že storilo potrebne korake. Prosimo le še malo potrpljenja. Sicer pa je vsacega rodoljuba svota dolžnost, da nevedno ljudstvo svari in poučuje.

„Slovansko pevsko društvo“ v Trstu.

Vse one gospodičine, ki žele vaditi se v petju in imajo voljo, redno zahajati k pevskim vajam, prijavijo naj se prihodnjo nedeljo, dne 26. oktobra, in soboto in nedeljo 1. in 2. novembra od 11—12. ure v prostorih „Delalskega podpornega društva“.

O d b o r.

Telovadno društvo
"Tržaški Sokol"
 Vabilo na
Sokolski večer
 kateri se napravi
v soboto, 1. novembra t. l.
 v dvorani
"Hôtel Europa"
 V a p o r e d.

- I.
1. J a h o d a: „Tamburaška koračnica“, udara zbor.
 2. P e t j e.
 3. a) K. M a š e k: „Pri zibeli“, udara tamburaški zbor.
 b) I v. p l. Z a j c: „U boj“ iz opere Zrinjski, udara tamburaški zbor.
 4. F. L.: Domoljubja zmaga. Dvogovor opisan po 2. prizoru 3. dejanja Schillerjevega „Wiljem Tella“, izvršuje dramatični odsek.
 6. P e t j e.
 7. B o r o v á č a k o v: „Lump“, komični prizor, predstavlja Borovčakov.
 8. J a n d a: Karišik slovanskih pesmi udara tamburaški zbor.

II.
Prosta zabava
 pri kateri sodelujejo pevci in tamburaši.
 Začetek ob 7. uri zvečer.
 Ustoppina: Za ude po 30 kr. — Za neude po 40 kr.
 Čisti dohodek namenjen je blagajni tamburaškega zbora.

Tržno poročilo.
 Cene se razumno, kakor se prodaja na debelo blago za gotov denar).

	Cena od for. do for.		Cena od for. do for.
Kava Mocca	100 K. 132.— 134.—		
Rio biser jako fina	— — — —		
Java	— — — —		
Santos fina	114.— 116.—		
srednja	108.— 110.—		
Guatemala	118.— 120.—		
Portorico	133.— 135.—		
San Jago de Cuba	136.— 137.—		
Ceylon plant. fina	133.— 136.—		
Java Malang. zelena	118.— 119.—		
Campinas	— — — —		
Rio oprana	— — — —		
fina	114.— 115.—		
srednja	109.— 110.—		
Cassia-ligne v zabojih	28.50 29.—		
Macisov cvet	390.— 400.—		
Inger Bengal	22.— 24.—		
Papar Singapore	61.— 62.—		
Ponang	50.— 51.—		
Batavia	52.— 53.—		
Piment Jamaika	38.— — —		
Petrolej raski v sodih	100 K. 7.50 — —		
v zabojih	8.75 — —		
Ulje bombažno amerik.	32.— 34.—		
Lecce jedilno j. f. gar.	41.— 42.—		
dalmat. s certifikat.	44.— 45.—		
namizno M.S.A. j. f. gar.	53.— 54.—		
Aix Vierge	64.— 66.—		
fino	59.— 60.—		
Bošiči puljeski	8.— — —		
dalmat. s cert.	9.— — —		
Smokve puljeske v sodih	12.— — —		
v venci	16.50 17.—		
Limoni Mesina zaboj	8.— — —		
Pomerance Puljeske	— — — —		
Mandlji Bari l. a	100 K. 109.— — —		
dalm. l. a. s cert.	109.— — —		
Pignoli	— — — —		
Ris italij. najfiniji	20.— 20.50		
srednji	19.— 19.50		
Bangoon extra	16.25 — —		
l. a. carinom	14.75 15.—		
l. a.	12.25 12.50		
Sultanine dobre vrste	6.— 7.—		
Suho grozdje (opasa)	20.— 21.—		
Čibebe	30.— 32.—		
Slaniki Yarmouth sod	12.— — —		
Polenske srednje velikosti	100 K. 37.— 38.—		
velike	— — — —		
Sladkor centrifug. v vrečah	31.75 32.—		
certifik.	— — — —		
Fašol Coks	11.25 11.50		
Mandeloni	8.50 — —		
svetlorudeči	9.25 9.50		
temnorudeči	— — — —		
bohinski	10.50 — —		
kanarček	10.50 — —		
beli, veliki	10.50 — —		
zeleni, dolgi	— — — —		
okrogli	— — — —		
mešani, štajerski	— — — —		
Maslo	83.— 85.—		
Seno konjsko	2.50 3.—		
volovsko	3.— 3.40		
Slama	2.— 3.20		

Dunajska borisa
 24. oktobra.

Knofni drž. den. v bankovcih	— — gld. 88.85
v srebru	88.55
Zlata renta	107 —
5% avstrijska renta	100.80
Delnice narodne banke	79.—
Kreditne delnice	305.—
London 10 lir sterlin	114.85
Francoski napoleondori	9.10 1/2
C. kr. cekini	5.47
Nemške marke	56.52 1/2

Živic in družb. v Trstu
 imajo v svojej zalogi, ulica Zonta št. 5, vsakovrstne stroje za kmetijstvo in vsako drugo rabo, kakor tudi vse za stroje potrebne. Posebno priporočajo s e s a l k e (pumpe) za klanje vode, pretakanje vina, gasenje požarov, škropljenje trt in drevja; cevi za vodovode in vsako drugo rabo izlitega in kovanega železa, svinca, kaučuka, lana; mlatilnice in čistilnice za žito, mrvilnice za koruzo, slamoreznice, stiskalnice in mastilnice za grozdje itd.
 Prodajajo le iskušeno izvrstno vnanje in domače, garantirano blago po niskih cenah, ter je razpošiljajo prosto carine po deželah.
 Stroje pri nas kupljene popravljamo kadar je potreba in priskrbimo za porabljenje njih delo, druge.
Schivitz & Comp.

JAKOB KLEMENC
 trgovec 8-10
Via S. Antonio.
 Ima v zalogi velik izbor raznovrstnega lepega volnenega in drugega blaga za žensko obleko te se vedno nahaja v veliki množini izborne kotonine, baršuna, platna in flanel v raznih barvah. Dobro se bela zagrinjala vsake vrste in velikosti. Postreči more z najlepšimi namiznimi prtji, volnenimi robci, pledi in ženskim ogrinjali. Na izbor ima možkih zavratnic in ovratnikov, in vsake vrste svilnenih dežnikov. V obilnej meri se dobi za gozpe vsakere preproge in lišpa za plese in žonitve in to vedno nove, moderno in nezalazano blago. Vsaka naročba na deželo [po obrzkih ali muštrih] se izvrši hitro in točno ter lahko nekatero vrsti blaga brez daca na deželo pošlje. Svilnato hlago je vedno najnovejšega izdečka; svilnate trakove vsake velikosti za plese, ali za nagrobne vence, kakor tudi zlato in srebrne franže se dobe na izbor. Ima za slovenska društva trobojni svilnate trakove, v raznej širokosti. Ravno kar prispele nove jopice iz trikota za ženske. Za obilno naročbo se priporoča vsem p. n. domačinom, da ga pogostoma z naročili počastijo.

A. BONNE
 krojač, 11-12
Corso šte. 4. II. nadstropje
 izvršuje točno in po najnovejšem kroju obleko za gospode. Ima v svojej zalogi novega in izvrstnega sukna in druge stoffe, po jako ugodnih cenah.

Riccardo Dinelli
 Via S. Lazzaro št. 15, Trst.
 Zaloga alabastra vsake kvalitete in oblike.
Tovarna za gips
 različnih vrst na drobno in debelo.
 Izdeluje kipe iz gipsa po niskih cenah. 39-44

Žrebanje v četrtek
Dunajske razstavne Srečke à 1 gl.
Glavni dobitek 50.000 gold. a. vr.
Il srečk 10 gld. 2291 dobitkov 6 srečk 5 gld. 50 kr.
 Srečke à 1 gld. dobivajo se v Trstu pri: Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Enrico Schiffmann, Ign. Neumann, Marco in Nigris.
 6-9 12

Zdravnik za zobé
Fr. Dollereder
 via Dogana št. 2 10-13
 ordinuje od 9. do 5. ure.

prilavljena od lekarja g. PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplívno zdravilo, ki krepča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.
 Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urajajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav dolj časa rabi. 6-15
 Esence za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v škatljah po 12 stekleničah za gld. 1.36; po 24 za gld. 2.60 po 36 za gld. 3.84; po 44 za gld. 4.25; po 55 za gld. 5.25; po 110 za gld. 10.30; po 550 za 50 kr. — V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lkarnah.

Vozni listi in tovarni listi v Ameriko.
 Kraljevski belgijski poštni parobrod „RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v **New York & Philadelfijo**
 koncesijonovana érta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesijonovani zastop 36-42
Ludwig Wielich
 na Dunaju, IV Weyringergasse 17, ali pri **Josip-u Strasser-u**
 Speditionsbureau für die k. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

CARLO PIRELLI
 mejnarodni agent in speditér
 Trst, Via Arsenale št. 2.
 Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po niskih cenah in na vse kraje.
 9-17

KREMSKI ZENOF
 svežeskuhan, najfinejši, sodček za poskušnjo à 1 gld. — sodček 5 kil 2 gld. 40 kr., sodček 3/4 kila 1 gld. 60 kr., 12 kilo 4 gld. 50 kr.; zenof za za ženske, sladak in mil 2 3/4 kila 2 gld. — na debelo razpošilja najcenejše
E. Michel,
 5 1 TOVARNAR ZENOFA
 Krems, Niže-Avstrijsko.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu **Trsta i okolice, Primorja i ostalih Hrvat-sko-slovenskih gradovah i mjestah, sa so-lidnosti i jeftinosti poznatu, te obilnimi modernimi pisanimi strojevi providjenu.**
JEDINU SLAVENSKU TISKARU U TRSTU
 Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanic kao n. pr.:
 za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, računalnice, punomoći, cjenike, jestvenike, svakevrstne skrižaljke, izpovjedne odule, knjige itd.
 Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cjenom i ukusnom izradbom.
 Drži u zalih (skladištu) sve potrebne tiskalice i knjige za crkven- urede.
 Onda ima na prodaj ališedeće knjige: Kmetijsko berilo za nadaljevalne tečaje ljudskih škol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 avč. sada 40 tvrdo vezana n. 60
 Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovec n. 30
 Vilim Tel, prevod Cugnora n. 40
 Ljudmila prevod J. Lebana n. 30
 Filip prevod Križmana n. 30
 Antigona prevod Križmana n. 30
 Pjesma o zvonu prevod A. K. Istranin n. 30
 Istra pjesma „A. K.“ n. 30
 Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo. Kod naručivanja tiskanica i drugog, molimo naznačiti točno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.
 Za obilnu naručbu preporuča se **Tiskara Dolenc**
 Via Carintia br. 28 u Trstu.